

Promosan-CRSPB

Ziua Mondială fără Tutun (World No Tobacco Day – WNTD)

31 mai 2016

2. Analiza de situație

Ambalarea neutră amenință ultima reclamă pro-tabac

R. Negoescu, C. Bălan, D. Nițulescu, M. Bănățeanu

Sumar

1. Preambul
2. Contextul generic WNTD: date OMS 2016
3. Debutul și evoluția ambalării neutre
4. Replici la contra-argumentele industriei tutunului
5. Desfășurări recente MPOWER
6. Date cheie recente privind fumatul în UE și România
7. Ambalarea neutră în legislație: Europa și România
8. Legea 15/2016 - un progres semnificativ în legislația românească anti-tabac
9. Concluzii
10. Bibliografie
11. Anexa

1. Preambul

Începând cu 31 mai 2004 Ziua Mondială Fără Tutun (WNTD) impulsionează extinderea și punerea în aplicare a Convenției Cadru OMS pentru Controlul Tutunului (FCTC) - primul tratat internațional de sănătate publică - instituită în mai 2003 și ratificată actualmente de 180 țări sau uniuni de țări (numite mai jos părți).

În cadrul WNTD 2016, OMS și Secretariatul FCTC pregătește adoptarea ambalării neutre (sau a pachetelor standardizate), o măsură ce restricționează utilizarea ambalajului ca formă de publicitate și promovare a tutunului - recomandată deja de Ghidurile de implementare a articolelor FCTC 11 “Ambalarea și Etichetarea Produselor de Tutun” și 13 “Publicitatea, Promovarea și Sponsorizarea Tutunului”, adoptate la a treia Conferință a Părților din 2008.

În consecință, WNTD 2016 are tema: “Următorul pas FCTC: ambalarea neutră a produselor de tutun”, se desfășoară sub sloganul: “Un singur mesaj pe pachetul standard de tutun: avertismentul de sănătate!” și are ca scop informarea decidenților, a societății civile și a publicului în privința unui pas major către diminuarea atractivității produselor din tutun, care trebuie considerat o parte a pachetului cuprinzător de măsuri multisectoriale stipulate de alte articole FCTC.

2. Contextul generic WNTD: date OMS 2016

Cu ocazia WNTD 2016 OMS a furnizat date inedite, decantate după 13 respectiv 8 ani de eforturi FCTC și MPOWER în combaterea fumatului [1].

Se documentează astfel că interdicția cuprinzătoare privind reclamele, promovarea și sponsorizarea din partea industriei tutunului prezintă un potențial de reducere a consumului în medie de aproximativ 7%, dar care poate atinge 16% în circumstanțe speciale din unele țări.

Accizarea suficient de severă constituie măsura cea mai eficientă pentru a reduce consumul de tutun, în special în rândul tinerilor și a persoanelor cu bugete limitate. Se menționează că o accizare a taxei ce ar ridica cu 10% prețurile la tutun cu amănuntul, scade consumul cu aproximativ 4% în țările cu venituri ridicate și cu aproximativ 5% în țările cu venituri mici/medii.

Politicile anti-tabac nu sunt ușor de aplicat: dincolo de opoziția înverșunată a producătorilor, industria tutunului și veniturile fiscale provenite din comercializarea tutunului sunt considerabile. Numai o fracțiune minusculă din acestea (circa 1/270) este folosită pentru controlul tutunului în beneficiul sănătății publice.

În privința copiilor, se cunoaște deja că sunt primii afectați de fumatul pasiv. Mai puțin cunoscută este “boala tutunului verde” - cauzată de nicotina absorbită prin piele în urma manipulării frunzelor de tutun umed de către copiii din familiile sărace angajate în cultivarea tutunului.

3. Debutul și evoluția ambalării neutre

Ambalarea neutră a produselor de tutun conduce la un pachet standard care trebuie să îndeplinească următoarele condiții [2]:

- pachet de formă, mărime și material reglementate, în alb - negru sau alte două culori contrastante (stabilite de legiuitorul național), cu aplicarea timbrului de accizare și eventual a unor marcaje legale;

- nu sunt permise inscripții privind conținutul pachetului, exceptând: numele de brand (marca), versiunea, cantitatea – toate acestea folosind culori, caractere și dimensiuni maxime reglementate;

- se specifică obligatoriu numele fabricantului precum și datele sale de contact - de obicei într-un cod de bare;

- suprafețele frontală și posterioară ale pachetului sunt alocate exclusiv pictogramelor /avertismentelor de sănătate; nu sunt permise logo-uri sau alte imagini legate de tutun;

- nu sunt permise reclame pro-tabac atașate de pachet, în interiorul său, pe folia transparentă sau pe produsele conținute în pachet.

*

Primele încercări – nefinalizate - de a introduce ambalarea neutră au fost asumate de Noua Zeelandă în 1989 și de Canada în anii '90.

Urmare a Tobacco Plain Packaging Act votat în 2011, Australia a devenit prima țară ce a legiferat ambalarea neutră a tuturor produselor de tutun vândute, începând cu 1 decembrie 2012. În 2015 Irlanda, Franța precum și Marea Britanie sunt primele țări UE care au adoptat legi privind ambalarea neutră, ce vor intra în vigoare în mai 2016 [1].

Ungaria a adoptat de asemenea reglementări specifice. Alte țări (precum Finlanda și Slovenia) se află în stadii avansate în adoptarea legilor privind ambalarea neutră a produselor din tutun [3].

4. Replici la contra-argumentele industriei tutunului

Contra-argumentele producătorilor de tutun privind ambalarea neutră nu sunt viabile. Iată mai jos lista acestora însoțită de replici formulate de experții internaționali angajați în

aplicarea FCTC [4].

Astfel, din perspectiva industriei tutunului, ambalarea neutră:

A) ar duce la amplificarea comerțului ilicit.

Replica:

- trecerea de la formatul actual la cel standardizat conținând pictograme/avertismente de sănătate de dimensiuni maximale obligă la o reproiectare și costuri care nu pot ieftini produsul contrafăcut;
- deja prețul de vânzare către traficanți pentru un pachet de anumite branduri de țigări ilicite este evaluat la circa 14 eurocenți: este greu de susținut că ambalajele neutre ar putea duce la o scădere sub acest nivel;
- studiile au arătat că decizia de a cumpăra un produs ilicit este dictată de disponibilitate și de preț și nu de designul pachetului.

B) ar provoca pierderi în sectorul vânzării cu amănuntul:

Replica:

- comerțul cu amănuntul se bazează pe produsele de tutun într-o măsură proporțională cu numărul fumătorilor din UE ce a scăzut constant în ultimele decenii;
- unele studii de piață sugerează că banii economisiți de pe urma abandonării fumatului sunt redirectionați către alt gen de produse, astfel că volumul global al vânzărilor nu este afectat.

C) ar contraveni dreptului internațional în materie de proprietate intelectuală:

Replica:

- dreptul proprietății intelectuale previne utilizarea unei mărci comerciale de către o firmă care nu deține marca respectivă. Ambalarea neutră nu afectează protecția mărcilor comerciale ale industriei ci restricționează expunerea acestora pe pachete;
- asemenea restricții privind culorile, logo-urile și alte elemente grafice ale mărcilor comerciale, din motive care țin de sănătatea publică și interesul general al societății sunt permise atât de dreptul internațional în materie de proprietate intelectuală (specific Tratatul Organizației Mondiale a Comerțului privind aspectele comerciale ale drepturilor de proprietate intelectuală „TRIPS”) cât și de legislația UE.

D) ar încălca acordurile comerciale internaționale:

Replica:

- în realitate ambalarea neutră nu contravine reglementărilor internaționale stabilite de Organizația Mondială a Comerțului (OMC) deoarece se încadrează între excepțiile privind sănătatea publică prevăzute atât de Acordul General pentru Tarife și Comerț al OMC (GATT) cât și de Acordul OMC privind barierele tehnice în calea comerțului (TBT).

5. Desfășurări recente MPOWER

În 2008 OMS a avansat pachetul de politici MPOWER în sprijinul implementării FCTC de către părți. Pentru că ambalarea neutră este de aceeași natură cu măsurile MPOWER, vom examina pe scurt progresele acestora, pentru a oferi o idee despre eficiența următorului pas FCTC.

Reamintim că MPOWER înseamnă:

- **M**onitorizarea consumului de tutun
- **P**rotecție față de fumul de tutun
- **O**ferirea de ajutor pentru renunțare
- **W** - avertizare față de riscurile fumatului
- **E** - prohibiția publicității, promovării și sponsorizării de către fabricanți
- **R**idicarea nivelului accizării tutunului

Monitorizarea consumului de tutun

În 2014 consumul de tutun la adulți și tineri era supravegheat eficient pentru 2,2 miliarde persoane din 65 de țări (30% din populația lumii) localizate mai ales în Regiunea EURO-

OMS. America de Nord, vestul Americii de Sud precum și în Australia - față de 2 miliarde în 2012 (28% din populația lumii). România se numără printre țările active.

Ambianța protejată față de fumul de tutun

Legislația fermă și cuprinzătoare “liber de fumat” constituie măsura politică cea mai eficientă, deja în vigoare în 49 de țări. Astfel 1,3 miliarde persoane (18% din populația lumii) erau amplu protejate de asemenea legi în 2014 - o creștere de circa 200 milioane față de 2012. Canada, America Latină, Australia, Turcia și Rusia apar printre cele mai active. Recent, odată cu Legea 15/2016, România se înscrie în această elită [5].

Sprijin pentru renunțarea la fumat

Circa 15% din populația lumii (1,1 miliarde persoane) beneficia în 2014 de sprijin adecvat pentru renunțarea la fumat, față de 13% în 2012. Argentina, Belgia, Brunei Darussalam, Malta, Mexic și Olanda sunt modele recente pentru cele mai bune practici de renunțare la fumat. În România programul “Stop fumat” pilotat de Institutul de Pneumologie “Marius Nasta” oferă sprijin medical psihologic și uneori material celor care au dorința și voința de a renunța [5].

Avertismente de sănătate pe pachete

Reprezintă măsura MPOWER în cel mai evident progres: în 2012-2014 peste 12 țări au aplicat pictograme/avertismente larg dimensionate pe pachetele de țigarete circa 20% din populația lumii (1,4 miliarde de persoane) erau astfel informate/avertizate privind riscurile fumatului, față de numai 14% în 2012 [5].

Campanii mass-media anti-tabac

În 2014, peste 50% din populația lumii trăind în circa 20% dintre țările globului (procent staționar față de 2012) au fost expuse la cel puțin o campanie națională media TV și/sau radio de o durată de cel puțin 3 săptămâni. SUA, Australia și Asia au fost printre cele mai active. În România recenta Lege 15/2016 crează premise favorabile în acest sens [5].

Restricții avansate privind publicitatea, promovarea și sponsorizarea din partea industriei tutunului (TAPS)

În ciuda eficacității dovedite, puține țări pun integral în aplicare interdicțiile TAPS. Doar 29 de state, reprezentând 12% din populația lumii (832 milioane locuitori) adoptaseră măsuri TAPS complete până în 2014, față de 9% în 2012 [5].

Ridicarea nivelului accizării tutunului

Deși creșterea prețului la consumator prin sporirea accizelor reprezintă mecanismul cel mai eficient pentru reducerea consumului de tutun, doar 33 de țări (690 milioane de persoane – 10% din populația lumii, majoritatea în Europa), practicau în 2014 accize reprezentând peste 75% din prețul de vânzare cu amănuntul al țigaretelor. România practică accize de acest nivel ridicat [5].

6. Date cheie recente privind fumatul în UE și România

În cele ce urmează am adoptat definițiile CDC privind fumatul.

- Fumătorul curent este cel ce a fumat 100 țigarete în viață, iar în prezent fumează zilnic (fumător zilnic) sau în unele zile.
- Ex-fumătorul a fumat cel puțin 100 țigarete în viață, dar în prezent nu mai fumează deloc.
- Nefumătorul absolut este cel care nu a fumat deloc sau a fumat mai puțin de 100 țigarete în viață.
- Nefumătorul este fie un nefumător absolut, fie un ex-fumător.

*

Special Eurobarometer 429, Report - Attitudes of europeans towards tobacco and electronic cigarettes, publicat în mai 2015 actualizează pentru sfârșitul lui 2014 datele cheie privind fumatul și atitudinea publicului față de ambalarea neutră [6].

În UE 28: prevalența fumatului curent la cohorta 15+ era de 26%, compusă din 31 % bărbați (M) și 22 % femei (F); pe pozițiile cele mai defavorizante se găseau Grecia cu 38% și Bulgaria cu 35%, în timp ce cele mai favorizate erau Suedia - 11% și Finlanda – 19%.

La cohorta 15-24 ani, pentru prima oară fumatul curent la tineri scade sub prevalența la populația generală, anume 25%!

Prevalența fumatului zilnic la fumătorii de țigarete la pachet era de 19,8% - o bună aproximație pentru prevalența fumatului zilnic în general.

Proporția ex-fumătorilor se ridică la 20 % compusă din 23% M și 16% F la populația 15+ și la 7% pentru cohorta 15-24 ani.

Între 2012 și 2014 fumatul curent înregistra o descreștere de 2%.

Vârsta medie de începere a fumatului era de 17,6 ani, iar proporția celor care încercaseră să renunțe se ridică la 59% - ambele cifre staționare între 2012 – 2014. În general mai mult de jumătate dintre fumători experimentaseră renunțarea la fumat. De menționat că printre cele câteva țări UE cu procentaj sub 50% se găseau tocmai vârfulurile de scală menționate mai sus: Grecia cu 45% și Bulgaria cu 37%.

În România: prevalența fumatului curent era de 27%, iar a ex-fumătorilor de 13% la cohorta 15+. Reamintim că în 2011 studiul GATS România găsea prevalența fumatului curent de 26,7% compusă din 37,4% M și 16,7% F. Între 2012 și 2014 fumatul curent înregistra o descreștere de 3%. Vârsta medie de începere a fumatului era de 18,4 ani, iar proporția celor care încercaseră să renunțe se ridică la 58%, fără schimbări importante între 2012 – 2014 [6].

Pentru comparație prevalența fumatului curent în SUA la sfârșitul lui 2014 se cifra la 16,8% iar a celui zilnic la 12,9%. Ambalarea neutră nu pare a fi, însă, de actualitate în Statele Unite [7].

*

În privința **atitudinii față de ambalarea neutră**, poziția majorității publicului european era favorabilă cu 57% în 2012 – UE 27 și cu 55% în 2014-UE 28 [6].

Pe categorii, fumătorii se declarau în 2014 pro/contra ambalării neutre în proporțiile 35/51, în timp ce nefumătorii opinau pro/contra în procentaje răsturnate: 63/23. În 2014 ponderea design-ului ambalajului în alegerea brandului de țigarete era în UE 28 de 22% într-o listă de criterii cu răspuns multiplu, ocupând locul ultim pe scală dominate de aromă – 87% și preț – 69%.

În România aspectul ambalajului conta în proporție de 38%: locul 5 în UE, în creștere cu 10% față de 2012.

7. Ambalarea neutră în legislație: Europa și România

În UE, tutunul provoacă aproximativ 700 000 de decese evitabile în fiecare an. 70% dintre fumători debutează înainte de vârsta de 18 ani, iar 94 % înainte de 25 de ani [8].

Noua directivă a Comisiei Europene, asprește prevederile Directivei 2001/37/EU pentru a face produsele din tutun mai puțin atractive, în special pentru tineri.

Un document pregătit al CE - DG Sănătate și Siguranță Alimentară rezumă astfel conținutul noii Directive 2014/40/EU privind produsele de tutun (reproducem în facsimil) [9]:

- interzice țigaretetele și tutunul destinat rulării în țigaretete care conțin arome caracteristice;
- obligă întreprinderile din industria tutunului să trimită statelor membre rapoarte detaliate cu privire la ingredientele folosite în produsele din tutun, în special în țigaretete și tutunul destinat rulării în țigaretete;
- stabilește obligativitatea prezenței avertismentelor de sănătate pe pachetele de tutun și produse din tutun;
- avertismentele de sănătate (imagine și text) trebuie să acopere 65 % din fața și spatele pachetelor de țigaretete și de tutun destinat rulării în țigaretete;
- stabilește dimensiuni minime pentru avertismente și elimină pachetele mici pentru anumite produse din tutun;
- interzice toate mesajele promoționale și înșelătoare cu privire la produsele din tutun;
- introduce un sistem european de urmărire pentru a combate vânzarea ilegală a produselor din tutun;
- le permite statelor membre să interzică vânzarea pe internet a tutunului și produselor din tutun;
- stabilește cerințe de calitate și de siguranță pentru țigaretetele electronice de consum;
- obligă producătorii să notifice produsele noi din tutun înainte de a le introduce pe piață UE.

În documentul informativ oferit presei cu ocazia adoptării Directivei 2014/40/EU pe 26 februarie 2014, ambalarea neutră este referită în acești termeni - pe care preferăm să-i reproducem în facsimil [8] deoarece s-a dezvoltat în jurul lor o anumită controversă (de exemplu textul propriu zis al Directivei [10] publicat de Jurnalul Oficial al UE pe 3 aprilie 2014 nu se ocupă de ambalarea neutră). Sublinierile și notele din paranteze ne aparțin.

Pot statele membre UE să introducă ambalaje neutre?

În timp ce noile norme înseamnă că avertismentele referitoare la sănătate vor acoperi o mare parte din suprafața totală a pachetelor de țigarete, o anumită suprafață va rămâne liberă pentru afișarea mărcii comerciale. Noua directivă permite în mod specific statelor membre să introducă măsuri suplimentare privind standardizarea pachetelor – ambalajele neutre – în cazul în care acestea sunt justificate din motive de sănătate publică (condiția 1 n.n.) sunt proporționale (2 n.n.) și nu generează bariere disimulate în calea comerțului dintre statele membre (3 n.n.).

În cazul membrilor UE care aplică din mai 2016 ambalarea neutră sau sunt în faze avansate de adoptare a legislației specifice, Franța – 32% prevalența fumatului curent (date la sfârșitul 2014) Ungaria – 30% și Slovenia- 30% se găsesc semnificativ peste media UE de 26% îndeplinind condiția 1 de mai sus; Irlanda 21%, UK 22% sunt sub media UE, dar trebuie considerată poziția Irlandei (iar - prin emulație - a UK) de model european în privința legislației anti-fumat (Irlanda a eliminat prima fumatul în spațiile publice închise în 2004 – vezi [11]); Finlanda la rândul său – 19% prevalența fumatului curent – este cunoscută drept campioana noii sănătăți publice (inițiatora a Programului CINDI).

Răspunsul la întrebarea dacă în aceste țări ambalarea neutră reprezintă o măsură proporțională cu pericolul pentru sănătatea publică (condiția 2 de mai sus) se găsește cu siguranță în notele de fundamentare ale proiectelor de lege specifice, bazate probabil pe evidența științifică națională.

Însfârșit s-a arătat în capitolul 3 pct. D că experții internaționali resping contra-argumentarea industriei tutunului cum că ambalarea neutră ar genera bariere disimulate în calea comerțului dintre statele membre.

*

Țara noastră nu are pentru moment un plan privind ambalarea neutră [3]. Faptul că prevalența fumatului curent este aproape de media UE nu ar trebui să facă neglijabil pentru autorități și public pasul ambalării neutre: orice progres, fie și modest în reducerea consumului de tutun înseamnă vieți salvate (15% din mortalitatea românească provine din boli în legătură cu fumatul [12]) și un tineret mai sănătos. Este rolul experților, agențiilor guvernamentale și al societății civile de a atrage sprijin parlamentar în această direcție [3]. Față de opoziția înverșunată din partea industriei tutunului dar și a unor fumători, învinsă odată cu promulgarea și intrarea în vigoare a Legii 15/2016 ce elimină fumatul din spațiile publice închise, trecerea la ambalarea neutră ar trebui să reprezinte un pas mai ușor de realizat.

8. Legea 15/2016 - un progres semnificativ în legislația românească anti-tabac

După preliminarii datând din 2011, pe 17 martie curent a intrat în vigoare **Legea nr. 15/2016 privind modificarea și completarea Legii nr. 349/2002 pentru prevenirea și combaterea efectelor consumului produselor din tutun** [13], prin care România devine parte a comunității celor 94 de țări care au interzis complet fumatul în spațiile publice închise.

Această ultimă versiune a Legii 349:

- interzice complet fumatul în toate spațiile publice închise - incluzând locurile de muncă (în particular cele din sănătate, învățământul de toate gradele, protecția copilului), mijloacele de transport în comun și locurile de joacă pentru copii (spații închise sau deschise); un spațiu este închis când este delimitat de un plafon și minimum doi pereți; restaurantele,

barurile, cluburile și alte spații de divertisment închise își pierd astfel imunitatea îngăduită de versiunile anterioare ale Legii 349/2002;

- interzice, de asemenea, țigarele electronice în mijloacele de transport în comun
- pune la dispoziția ministerelor și organizațiile nonguvernamentale cu atribuții specifice spații de minimum 30 de minute săptămânal la posturile radio/TV - pentru combaterea consumului de tutun;
- stipulează introducerea în regulamentele de ordine interioară ale instituțiilor a interdicției fumatului în spațiile publice închise, încălcarea acestora fiind considerată abatere disciplinară gravă;
- prevede amenzi contravenționale de 100 - 500 RON pentru persoane fizice și 5000 - 15 000 RON pentru persoane juridice;
- extinde competența de constatare contravenții/sanționare de la Ministerul Sănătății și Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorului, la poliția locală și organele MAI în cazul persoanelor fizice și al unor persoane juridice.

*

În Anexa 1 se găsește o versiune a Legii 15/2016 obținută prin introducerea în versiunea penultimă a Legii 349/2002 (octombrie 2008) a unor pasaje în roșu care scot în evidență ultimele reglementări, împreună cu câteva comentarii proprii.

Pentru istoria completărilor și modificărilor Legii 349/2002 până la 1 ianuarie 2009 cititorul poate apela la http://ifacforl.ro/images/legi/Lege_nr349_din_2002.pdf, care prezintă de fapt versiunea din octombrie 2008 - adnotată cu istoricul schimbărilor.

Însfârșit la linkul <http://gov.ro/ro/stiri/ghid-privind-implementarea-legii-nr-15-2016-pentru-prevenirea-i-combaterea-consumului-produselor-din-tutun1458135786> se prezintă în format sintetic ce trebuie să știe publicul larg odată cu intrarea în vigoare a Legii 15/2016; acest material apare explicit între Materialele grafice ale pachetului suport WNTD 2016.

9. Concluzii

Studiile dovedesc că ambalarea neutră a tutunului poate afecta notabil ultimul instrument de promovare&marketing la îndemâna industriei tutunului, sporind impactul avertismentelor grafice privind riscurile fumatului.

Pachetele de tutun standardizate se bucură de sprijinul majorității publicului european.

Ambalarea neutră este un proces în evoluție, ce a demarat în Australia în 2012 și va continua cu țări UE în mai 2016.

În Uniunea Europeană noua Directivă 2014/40/UE privind produsele de tutun permite în mod specific statelor membre să continue sporirea spațiilor alocate avertismentelor de sănătate mergând până la standardizarea pachetelor. Directiva preconizează totuși anumite condiții de luat în considerație de țările membre în procesul de legiferare privind ambalarea neutră, în esență constituirea evidenței științifice privind eficiența pe sănătate publică.

Țara noastră nu are pentru moment un plan privind ambalarea neutră, deși rolul în creșterea al graficii ambalajului în alegerea brandului de tutun de către populația românească denotă un potențial valorificabil.

Experților, agențiilor guvernamentale și societății civile din România le revine misiunea de a atrage sprijin politic și parlamentar în favoarea acestui nou pas în favoarea sănătății publice, în continuarea realizării majore reprezentate de Legea 15/2016.

Nota. Deoarece Pachetul Suport WNTD 2016 va ajunge la colegii din teritoriu încă din luna aprilie curent, PromoSan-CRSPB reînnoiește tuturor mulțumirile cordiale în legătură cu participarea la promovarea și difuzarea materialelor campaniei de renunțare la fumat Quit&Win 2016. Renunțarea la tutun în luna mai 2016 poate conferi încă-fumătorului, dincolo de șansa eliberării definitive de tabac cu urmările benefice asupra sănătății, experimentarea libertății depline în legătură cu comportamentul în spațiile publice închise în care fumatul este interzis de Legea 15/2016 din rațiuni de interes public.

Bibliografie

- [1]. Site-ul oficial OMS <http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs339/en/>
- [2]. FCTC Guidelines for implementation of Art. 13. Tobacco advertising, promotion and sponsorship: http://www.who.int/fctc/treaty_instruments/adopted/Guidelines_Article_13_English.pdf?ua=1&ua=1
- [3]. Ciobanu M. Comunicare personală, martie 2016
- [4]. *** În lumina reflectoarelor: etichetarea și ambalarea produselor din tutun. Spotlight Romanian: http://smokefreepartnership.org/IMG/pdf/ERS3977_Spotlight_Romania_Hr.pdf
- [5]. *** WHO Report on the global tobacco epidemic, 2015. Raising taxes on tobacco. Geneva, WHO 2015: http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/178574/1/9789240694606_eng.pdf?ua=1&ua=1
- [6]. *** Special Eurobarometer 429. Report - Attitudes of Europeans towards tobacco and electronic cigarettes, May 2015: http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_429_en.pdf
- [7]. *** Cigarette Smoking in the United States. Centers for Disease Control and Prevention: <http://www.cdc.gov/tobacco/campaign/tips/resources/data/cigarette-smoking-in-united-states.html>
- [8]. *** Comisia europeană. Document de informare, Bruxelles 26 feb 2014: http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-14-134_ro.htm
- [9]. *** Comisia europeană. Sănătate publică. Produse din tutun. http://ec.europa.eu/health/tobacco/products/index_ro.htm
- [10]. Jurnalul Oficial al Uniunii Europene. Directiva 2014/40/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 3 aprilie 2014: http://ec.europa.eu/health/tobacco/docs/dir_201440_ro.pdf
- [11]. Negoescu R, Bălan C, Nițulescu D, Bănățeanu M. Zece ani de legislație avansată antitutun în Irlanda. Învățămintele pentru România. Viața Medicală, nr.10, 6 martie 2015: http://www.viata-medicala.ro/*articleID_9872-dArt.html
- [12]. *** Ziua Națională fără Tutun – 21 noiembrie 2013. ANA: <http://www.ana.gov.ro/stire150.php>
- [13]. *** Legea 15/2016: <http://lege5.ro/Gratuit/heytnqnbzga/legea-nr-15-2016-privind-modificarea-si-completarea-legii-nr-349-2002-pentru-prevenirea-si-combaterea-efectelor-consumului-produselor-din-tutun>

11. Anexa 1

Nota: comentariile/precizările noastre sunt marcate cu “(Atenție:; n.n.)” în timp ce modificările/completările introduse de Legea 15/2016 în penultima versiune a Legii 349 (octombrie 2008) apar în **roșu aldin italicizat**.

Parlamentul României

Legea nr. 15/2016 privind modificarea și completarea Legii nr. 349/2002 pentru prevenirea și combaterea efectelor consumului produselor din tutun

În vigoare de la 17.03.2016

Parlamentul României adoptă prezenta lege.

Art. I.

Legea nr. 349/2002 pentru prevenirea și combaterea efectelor consumului produselor din tutun, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 435 din 21 iunie 2002, cu modificările și completările ulterioare (Atenție: ultima actualizare înainte de 2016 a Legii 349/2002 s-a efectuat prin Legea nr. 203/31.10.2008; după acea actualizare Legea 349/2002 se prezintă în formatul la care face referință Legea 15/2016 - accesibil la: http://www.ana.gov.ro/legislatie%20secundara/Legea%20349_2002%20pt%20prev%20si%20combaterea%20efectelor%20consumului%20produselor%20din%20tutun.pdf, n.n.) se modifică și se completează după cum

urmează:

1. [Articolul 1](#) se modifică și va avea următorul cuprins:

"

Art. 1.

*Prezenta lege stabilește unele măsuri privind prevenirea și combaterea consumului produselor din tutun, **prin interzicerea completă a fumatului în toate spațiile publice închise, în spațiile închise de la locul de muncă și în locurile de joacă pentru copii**, prin inscripționarea pachetelor cu produse din tutun, prin desfășurarea de campanii de informare și educare a populației, informarea consumatorilor cu privire la produsele din tutun pe care urmează să le achiziționeze, prin indicarea în produsele finale a conținutului de gudron, nicotină și monoxid de carbon, prin unele măsuri privind utilizarea ingredientelor pentru produsele din tutun, având ca scop protejerea sănătății persoanelor fumătoare și nefumătoare de efectele dăunătoare ale fumatului, prevenirea răspândirii fumatului în rândul minorilor și asigurarea unui nivel adecvat al calității vieții populației din România."*

2. La [articolul 2](#), după [litera i](#)) se introduce o nouă literă, litera i¹), cu următorul cuprins:

"

*i¹) (prin) **țigaretă electronică se înțelege un produs care poate fi folosit pentru consumul de vapori care conțin nicotină prin intermediul unui muștiuc sau orice componentă a acestui produs, inclusiv un cartuș, un rezervor și dispozitivul fără cartuș sau rezervor;**"*

3. La articolul 2, [literalele m](#)) și [n](#)) se modifică și vor avea următorul cuprins:

"

*m) (prin) spațiu public închis se înțelege **orice spațiu accesibil publicului sau destinat utilizării colective, indiferent de forma de proprietate ori de dreptul de acces, care are un acoperiș, plafon sau tavan și care este delimitat de cel puțin doi pereți, indiferent de natura acestora sau de caracterul temporar sau permanent;***

*n) (prin) spațiu închis de la locul de muncă se înțelege **orice spațiu care are un acoperiș, plafon sau tavan și care este delimitat de cel puțin doi pereți, indiferent de natura acestora sau de caracterul temporar sau permanent, aflat într-un loc de muncă, astfel cum este definit în Legea securității și sănătății în muncă nr. 319/2006, cu modificările ulterioare.**"*

4. La [articolul 2](#), după [litera n](#)) se introduc două noi litere, literalele n¹) și n²), cu următorul cuprins:

"

*n¹) (prin) **mijloc de transport în comun se înțelege orice vehicul utilizat pentru transportul contra cost al persoanelor;***

*n²) (prin) **loc de joacă pentru copii se înțelege orice spațiu închis sau în aer liber, destinat utilizării de către copii;**"*

5. La articolul 3, [alineatele \(1\)](#) și [\(1¹\)](#) se modifică și vor avea următorul cuprins:

"

Art. 3.

*(1) Se interzice fumatul în toate spațiile publice închise, **spațiile închise de la locul de muncă, mijloacele de transport în comun, locurile de joacă pentru copii. De la prezentele prevederi fac excepție celulele pentru deținuți din penitenciarele de maximă siguranță.***

*(1¹) Se interzice complet fumatul în unitățile sanitare, **de învățământ, precum și în cele destinate protecției și asistenței copilului, de stat și private.**"*

6. La [articolul 3](#), după [alineatul \(1¹\)](#) se introduce un nou alineat, alineatul (1²), cu următorul cuprins:

"

*(1²) **În spațiile prevăzute la art. 2 lit. n¹) este interzisă inclusiv utilizarea țigaretii electronice.**" (Atenție: În mijloacele de transport în comun; n.n.)*

7. La articolul 3, [alineatul \(2\)](#) se modifică și va avea următorul cuprins:

"

*(2) (În spațiile publice închise) **Fumatul este permis numai în camere special amenajate, exclusiv în zona de tranzit a aeroporturilor internaționale, cu respectarea următoarelor condiții:***

a) să servească exclusiv fumatului;

b) să nu fie spațiu de trecere sau de acces în spații publice închise;

*c) să fie dotate cu sisteme de ventilație funcționale care să asigure eliminarea fumului din tutun, **cu presiune negativă;***

d) să fie dotate cu scrumiere și extincitoare și amenajate în conformitate cu prevederile legale în vigoare privind prevenirea și stingerea incendiilor;

*e) să fie marcate la loc vizibil cu indicatoare: **«Cameră pentru fumat», «Loc pentru fumat».**"*

8. La articolul 3, [alineatele \(2¹\), \(3\), \(4\) și \(4¹\)](#) se abrogă. (Atenție: aceste alineate devin caduce prin faptul că fumatul este interzis în toate spațiile publice închise indiferent de destinație, cu excepția – penitenciare - menționată în art.3 alin 1) de mai sus, n.n.)

9. La articolul 3, [alineatul \(5\)](#) se modifică și va avea următorul cuprins:

"

*(5) Se interzice vânzarea la bucată a țigaretelor, **țigaretelor de foi și cigarillos.***

"

10. La articolul 3, [alineatul \(7¹\)](#) se modifică și va avea următorul cuprins:

"

*(7¹) Se interzice comercializarea produselor din tutun **în unitățile sanitare și cele de învățământ, de stat și private.***" (Atenție: inclusiv în unitățile de învățământ superior, n.n.)

11. [Articolul 5](#) se modifică și va avea următorul cuprins:

"

Art. 5.

Persoanele responsabile din instituțiile și unitățile care administrează spațiile menționate la art. 2 lit. m), n), n¹) și n²) vor elabora și vor pune în aplicare regulamente interne pentru aplicarea art. 3 alin. (1) și (1¹), inclusiv prin prevederea încălcării ca abatere disciplinară gravă și marcarea spațiilor menționate cu indicatoare prin care să se indice «Fumatul interzis» și folosirea simbolului internațional, respectiv țigareta barată de o linie transversală." (Atenție: interdicția fumatului în toate spațiile publice închise va fi introdusă în regulamentele de ordine interioară, încălcarea acesteia fiind considerată abatere disciplinară gravă; n.n.)

12. [Articolul 9](#) se modifică și va avea următorul cuprins:

"

Art. 9.

În vederea difuzării de materiale promoționale de prevenire și combatere a consumului produselor din tutun, posturile de radio și de televiziune pun la dispoziție un spațiu de emisie de minimum 30 de minute săptămânal, pentru Ministerul Educației Naționale și Cercetării Științifice, Ministerul Sănătății, Ministerul Tineretului și Sportului și organizațiile nonguvernamentale independente de industria tutunului și care au ca obiectiv al activităților reducerea consumului de tutun, în condițiile prevăzute la art. 44 [alin. \(1\)](#) din Legea nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății, republicată, cu modificările și completările ulterioare." (Atenție: accesul la posturile de radio și TV se lărgeste către ONG-uri independente de industria tutunului, dar se renunță la obligația ca 50% din spațiile de emisie menționate să fie în orele de maximă audiență; n.n.)

13. La articolul 10, [literele a\) și b\)](#) se modifică și vor avea următorul cuprins:

"

a) nerespectarea de către persoanele fizice a prevederilor art. 3 alin. (1) și (1¹) se sancționează cu amendă contravențională de la 100 lei la 500 lei; (Atenție: nu se precizează sancțiunea contra celor ce folosesc țigareta electronică în mijloacele de transport în comun cf. art. 3 alin. (1²); este probabil o lacună care va fi corectată ulterior; n.n.)

b) nerespectarea de către persoanele juridice a prevederilor art. 3 alin. (1), (1¹), (5), (5²), (6), (6¹), (7¹) și ale art. 4 alin. (2) se sancționează cu amendă contravențională de 5.000 lei la prima abatere, cu amendă contravențională de 10.000 lei și cu sancțiunea complementară de suspendare a activității până la remedierea situației care a dus la suspendarea activității la a doua abatere; săvârșirea unei noi contravenții la această lege se sancționează cu amendă contravențională de 15.000 lei și cu sancțiunea complementară de închidere a unității." (Atenție: aceste amenzi contravenționale mari, de la 10.000 până la 50.000, se aplică evident persoanelor juridice menționate în art.10 lit. c) actualizată așa cum se arată în alineatul 13 de mai sus precum și în litera d) care a rămas nemodificată de Legea 15/2016; n.n.)

14. [Articolul 11](#) se modifică și va avea următorul cuprins:

"

Art. 11.

Sancțiunile prevăzute la art. 10 lit. c) și d) se aplică persoanelor juridice." (Atenție: aceste amenzi contravenționale mari, de la 10.000 până la 50.000, se aplică evident persoanelor juridice menționate în art.10 lit. c) actualizată așa cum se arată în alineatul 13 de mai sus precum și în litera d) care a rămas nemodificată de Legea 15/2016; n.n.)

15. La articolul 12, [alineatul \(2\)](#) se abrogă. (Atenție: devine caduc prin generalizarea interdicției de a fuma în spațiile publice închise; n.n.)

16. [Articolul 14¹](#) se modifică și va avea următorul cuprins:

"

Art. 14¹.

Constatarea contravențiilor și aplicarea sancțiunilor se fac de către persoane împuternicite în acest sens de către Ministerul Sănătății și Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorului, cu excepția prevederilor art. 10 lit. a), b) și c), unde constatarea contravențiilor și aplicarea sancțiunilor se fac de către reprezentanți ai poliției locale sau ai Ministerului Afacerilor Interne." (Atenție: competența de constatare/sancționare este

atribuită poliției locale și MAI în cazul persoanelor fizice și a unor persoane juridice menționate în art.10 lit.b) și c) actualizate; n.n.)

Art. II.

Prezenta lege intră în vigoare în termen de 45 de zile de la data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Art. III.

Legea [nr. 349/2002](#) pentru prevenirea și combaterea efectelor consumului produselor din tutun, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 435 din 21 iunie 2002, cu modificările și completările ulterioare, precum și cu modificările și completările aduse prin prezenta lege, se va republica în Monitorul Oficial al României, Partea I, dându-se textelor o nouă numerotare.

Această lege a fost adoptată de Parlamentul României, cu respectarea prevederilor [art. 75](#) și ale art. 76 [alin. \(2\)](#) din Constituția României, republicată.

PREȘEDINTELE CAMEREI DEPUTAȚILOR
VALERIU-ȘTEFAN ZGONEA

PREȘEDINTELE SENATULUI
CĂLIN-CONSTANTIN-ANTON POPESCU-TĂRICEANU

București, 29 ianuarie 2016. Nr. 15.